

לקח מהפרשה

" וַיֹּאֲהֵל אֲבִרָם וַיְבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאַלְנֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן... " (יג' יח')

שואל החתם סופר: מדוע בחר אברהם אבינו בחברון, הלא ארץ טרשים היא? ומשיב: היא היא הנותנת. זו מעלתה וזו יתרונה, כדי שיצטרך כל שעה לרחמי שמים ולגשמים, וזאת בניגוד ליושבי ארץ מצרים ערוות הארץ, שלא זכו שיצטרכו לתפלה כי לא רצה ה' רמוס חצריו, רק נתן להם נילוס. ואנשי סדום רעים כארץ מצרים וגרוע מהם, ולכן בחר לו לוט עימם ואברהם בחר בהפך, 'ויאהל עד חברון'. לשון החתם סופר.

וזה המקום להזכיר את השאלה מדוע מזכירים בתפלת עננו שתוקנה לכאורה רק על הגשמים גם עניינים אחרים כמו חרב ורעב וחייה רעה ופגעים אחרים ר"ל? והתשובה היא שהגשמים הם מסימני השפע שטבע הקדוש ברוך הוא בבריאתו וכשרוצה להטיב לבריותיו הוא משגר להם את גשמינו זו בדיוק הסיבה שכאשר הגשמים אינם יורדים אות ברור הוא שאבא בשמים כועס, ובשל כך הוא מונע את ירידת הגשמים. וכאשר אבא כועס על הילדים שלו יש להם לחשוש גם מפגעים אחרים ר"ל.

נמצינו למדים שאי ירידת הגשמים אינה מונעת את השפע רק מהחקלאים או מיתר האנשים הזקוקים למים באופן מיידי. הבעיה היא של כולנו של כל אחד ואחד מאיתנו. ואם רצינו לשמוע עד היכן מגיע כוחה של תפלה בעניין הגשמים נקרא את הסיפור הבא:

באחד המושבים הדתיים בדרום הארץ הגיעה פעם החיטה בשדות למצב של קטסטרופה, והחקלאים ידעו שאם בתוך 24 השעות הקרובות לא ירדו גשמים יהיה זה סופה המר של החיטה. סיפר לנו רבה של המושב שאחת הנשים מתפללת כל בוקר כוותיקין בבית הכנסת המקומי התייפחה באותו בוקר בעת התפלה וצעקה לבורא עולם על עניין החיטה עד שליבם של המתפללים נמס. מיד אחרי התפלה יצאה לשדה שלה עמדה בינות לגבעולי החיטה והמשיכה להתפלל בזו הלשון: אבי שבשמים וכי אין לך אפשרות להשפיע על השדה של אמתך שפע טוב ממרומים? הכי אין לך מים בענניך? אני סומכת את עצמי עליך ורק עליך ומתחננת לפני כסא כבודך שתוריד לנו גשמים כדי שהחיטה לא תלך לאבדון.

המרא דאתרא בישוב ההוא הוסיף וסיפר שבתוך דקות ספורות התקדרו השמים בעבים והגשם החל לרדת אבל אך ורק בשדה שלה. הגשמים אמנם לא היו בכמויות גדולות במיוחד אך די היה בהם כדי להצמיח את החיטה והביאה למצב אופטימאלי.

הנס התבטא גם בכך שכל השדות מסביב שהיו גם הם בבעלותם של אנשים דתיים נותרו יבשות והגשמים לא הגיעו אליהן. רק בחלקת השדה של אותה אישה התהפך המצב מקצה לקצה. כוחה של תפלה...

(עפ"י עלינו לשבח)

פינת ההלכה

הלכות שאלת גשמים

א: מתפילת ערבית של ליל שישי האחרון התחלנו לבקש בתפלת העמידה "ותן טל ומטר".

ב: מי ששכח ואמר בתפלה את הנוסח של הקיץ, צריך לחזור ולתקן כמו שיתבאר.

ג: גם שאמר ברכת השנים ומסתפק אם אמר 'ותן טל ומטר' צריך לחזור ולתקן. הלכה זו נוהגת עד מוצאי שבת פרשת ויצא ליל ח' בכסלו.

ד: מי שיש לו ספק אחרי התאריך הנ"ל לא צריך לחזור.

ה: אם נזכר שטעה בתוך ברכת השנים לפני שאמר את שם ה' של הברכה, יאמר 'ותן טל ומטר לברכה' ומשם ימשיך את הברכה והתפלה כסדר.

ו: אם אמר כבר את שם ה' של הברכה ולא המשיך לומר 'מברך השנים' יאמר מיד 'למדני חוקיך' ויחזור לומר 'ברך עלינו'.

ז: אם נזכר אחרי שסיים ברכת השנים ולפני שהגיע לברכת 'שמע קולנו' אומר בברכת שמע קולנו: 'וקבל ברחמים וברצון את תפילתנו ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה כי א-ל שומע תפלה...' ומסיים את התפלה כרגיל.

ח: אם נזכר אחרי שסיים ברכת שמע קולנו חוזר לברכת השנים ומשם ימשיך על הסדר.

ט: אם נזכר אחרי שסיים 'אלקי נצור' ואמר כבר 'יהיו לרצון' השני, צריך לחזור להתפלל מתחילת תפלת העמידה, גם אם לא אמר עושה שלום במרומיו ולא פסע לאחור.

חכמת חיים: (מהספר שימחיה):

'עם קצת חיוך על הפנים, יהיה לך יום נעים'

התלמיד ובית הספר / חלק ב'

כואב הלב לראות ילדים שחלמו כבר מגיל 3 להגיע לבית הספר, וכבר אחרי כמה שבועות של לימודים הם מאוכזבים וחולמים על החופש.

האם ניתן לעזור לילד לאהוב את בית הספר? – התשובה היא כן!! איך?

א: אנו כהורים חייבים לתת כבוד למערכת הבית ספרית. לא לדבר ולא לאפשר לאחרים לדבר ליד הילד דברים שליליים על בית הספר או על מורה ספציפי.

ב: לפעמים ילד לא אוהב את מקום הלימודים, בגלל שיש לו קושי מסוים, חברתי או לימודי. כדי שיאהב את בית הספר עזרו לו להתגבר על הקושי ולהצליח. אם הוא צריך אבחון, או מורה פרטי עשו זאת.

ג: השתדלו להיות בקשר עם מערכת החינוך. התקשרו והתעניינו (לא ביקורת!), גלו אכפתיות. האכפתיות שלכם תגרום לילד להתייחס ברצינות למקום הלימודים.

ד: דאגו לכך ששיעורי הבית לא ימלאו את כל שעות אחרי הצהריים! אם הילד איטי סכמו עם המורה שיכין פחות. עיסוק רב מידי בשיעורי בית גורם לילד לשנוא את בית הספר.

ה: עשו כל שביכולתכם שהילד יהיה מעורב בחברה (כשהחברה טובה) דרבנו אותו להזמין חברים ולשחק איתם. כשיהיה לו טוב חברתית הוא יאהב את מקום הלימודים.

בהצלחה ושבת שלום,

"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול..."

(טו' יד')

התקצר יד ה' להעניק להם רכוש בלי השעבוד?

אלא כוונת הבורא הייתה לרכוש רוחני נפשי שירוויחו מהשעבוד עצמו ובעקבות השעבוד. והרכוש הוא: שיתרצו אחר כך לקבל עליהם עול תורה ומצוות, והשעבוד הוא כור הברזל להסיר מהם הסיגים והפסולת.

ולכן נאמר כאן 'רכוש גדול' ולא 'רכוש רב' כמו שנאמר לעיל (יג' ו') 'כי היה רכושם רב' כי מלת 'רב' מונח על הכמות וגדול על האיכות כמו שנאמר כי גדול ה' גם האיש משה גדול מאוד (שמות יא' ג').

(הכתב והקבלה)

סיפור לשבת

חיכה לאורח / שיחת השבוע

יצחק - אברך תושב סטמפורד היל בלונדון - יצא לנסיעת עסקים שגרתית בצפון אנגליה. תמיד הקפיד לחזור לביתו לשבת, אך הפעם ההשגחה סובבה את הדברים אחרת. תקלה במכונית אילצה אותו לשהות באותה שבת בעיירה קטנה, שאינו מכיר בה אדם. הוא שכר חדר במלון, הצטייד במזון כשר שהצליח למצוא, והלך לבית-הכנסת להתפלל. בית-הכנסת היה מהודר, אולם שררה בו עזובה. בקושי התקבץ מניין מתפללים, וגם הללו לא נראו שומרי תורה ומצוות.

לפתע ניגש אליו זקן, עטור זקן עבות, לחץ את ידו לשלום ובאנגלית עילגת שאל, כמעט בתחינה: "האם תואיל להיות אורחי בשבת?". יצחק נענה בשמחה להזמנה, ופני הזקן אורו. אחרי התפילה בדרכם לביתו של הזקן, שאל אותו יצחק לשמו, והוא ענה כי שמו יעקב פרנקינוביץ', אך בפי כול הוא קרוי יענקל. בדירה הקטנה היה השולחן ערוך לשני סועדים. כששאל את הזקן למה ערך שולחן לשניים, השיב יענקל בחיוך כי מאז ומעולם הוא ממתין לאורח ונוהג להכין לו מקום. זו הייתה סעודה מיוחדת. השניים בילו בצוותא בדברי תורה ושירי שבת. בסיומה פנה האורח לחזור למלון, אך הזקן התחנן שיישאר ללון אצלו. כל אותה עת ניקרה במוחו של יצחק השאלה מדוע המארח לא עובר לגור בעיר גדולה, בין יהודים שומרי מצוות כמותו. יענקל שכאילו קרא את מחשבותיו הבטיח לספר לו בסעודה השלישית את סיפור חייו. במשך השבת כולה נקשרה בין השניים ידידות חמה. במיוחד התפעל יצחק מאמונתו העזה של האיש ומהתמיות שבה עבד את בוראו.

בסעודה השלישית פתח הזקן בסיפורו: הוא נולד ברוסיה. בשלב מסוים החליט סבו כי רוסיה אינה מקום בטוח ליהודים, והמשפחה היגרה לאנגליה. הם הגיעו לעיירה זו, וחיו בה חיי עוני, אך בלי פחד ורדיפות. בעקבותיהם היגרו עוד משפחות יהודיות, ונוצרה קהילה יהודית מכובדת. סבו וסבתו היו מכניסי אורחים, וסבו נהג לתת מתנה הגונה או הלוואה לכל נצרך. ברבות הימים סחפה רוח ה'קידמה' את בני הקהילה, והדור הצעיר התפזר הרחק מההורים. עוד בחיי הסבא הציע לו יענקל לעזוב את העיירה לטובת מקום שיש בו חיים יהודיים יותר, אך הסב סירב. הוא טען כי בהיותם מעמודי התווך של הקהילה, חובה עליהם להישאר. לפני פטירתו ביקש הסב מנכדו לא לעזוב את המקום. הוא סבר כי עצם העובדה שבביתו יוכל יהודי להתארח ולאכול כשר, היא סיבה מספקת להישאר. "מי יודע, אולי יבוא לכאן אורח באחד הימים, ואתה תקיים בו את מצוות הכנסת אורחים", אמר לו. יצחק קלט לפתע כי בעצם הוא האורח שהזקן חיכה לו כל ימיו. דמעות עמדו בעיניו.

הזקן נתקף בשיעול קשה ואמר: "אינך צריך לרחם עליי. להפך, אינך יודע כמה אני אסיר תודה לך על שזיכית אותי במצוות הכנסת אורחים. עתה אני חש שמילאתי את שליחותי". במוצאי השבת מיהר יצחק לחזור לביתו, אך הבטיח לשוב ולבקר. הוא רצה להביא לזקן מתנה נאה ולדרוש בשלומו. כעבור כמה ימים אכן חזר, ופנה היישר לדירתו של הזקן. לדפיקותיו לא היה מענה. מודאג מיהר יצחק לבית-הכנסת ושאל את הגבאי לשלום הזקן. הגבאי הביט בו בעצב ואמר: "מיסטר פרנקינוביץ'?" ביום ראשון נתקף בשיעול קשה ונפטר. "רגע אחד", המשיך הגבאי, "אתה האורח שהיה כאן בשבת האחרונה? אם-כן, יש לי משהו בשבילך". הוא הוציא חבילה ועליה היה רשום שמו של יצחק. "את החבילה הזו השאיר יענקל על השולחן בדירתו". יצחק פתח אותה. היו בה כמה ספרים, ומכתב: "ידידי היקר, הנני מרגיש כי אלה ימיי האחרונים. ביקורך הסב לי נחת ועונג, ואני מקווה שזכות המצווה תעמוד לי בעולם האמת. את הסידור והחומש אני מעביר לרשותך, ומאחל לך כי תגדל את ילדיך בדרך התורה והמצוות". דמעות עמדו בעיניו. כששמע מהגבאי שאין מי שיאמר קדיש אחרי הזקן, הבטיח לעשות זאת. מאז נהג יצחק להכין תמיד מקום לאורח שאולי יבוא, היה בכך גם זיכרון להקרבה הגדולה של יענקל כל חייו בעבור מצוות הכנסת אורחים....